

N:o 143.

Af herr **A. Hahn**, om ändrad lydelse af § 12 mom. 2 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Allt sedan införandet af våra nu gällande kommunallagar har det mer och mer visat sig, att derstädes stadgade grunder för den kommunala rösträtten varit synnerligen olämpliga. För hvarje år som gått har det blifvit allt tydligare, att magten öfver kommunernas angelägenheter till skada för det allmänna merendels ligger i ett litet, förmöget fåtals händer, och att detta fåtal i de flesta kommuner begagnat sin magtställning på ett sätt, som för öfriga samhällsklasser, särskildt de minst bemedlade, medfört särdeles känbara olägenheter.

Följden af nu påpekade missförhållanden i den kommunala röstrettens utöfvande har varit, att försök hafva gjorts, motioner hafva väckts, och förslag hafva framställts vid nästan alla riksdagar under de tvenne senaste årtiondena, i syfte att i större eller mindre mån inskränka det förmögna fåtalets dominerande inflytande genom en mer eller mindre långt gående begränsning af det röstantal, som enligt kommunalförordningen tillkommer de högst beskattade. Flertalet af dessa reformförslag hafva emellertid afsett förhållandena för landsbygden; och erkännas måste ju, att den kommunala rösträtten — eller, såsom man med skäl kallat densamma, *röstorätten* — på landet framkallat orättvisor så skriande, att deras motstycken svårligen stå att uppleta i städerna, då ju faktiskt i många landtkommuner en enda person kan öfverrösta alla de öfriga.

Missförhållandena i städerna hafva dock varit och äro allt fortfarande tillräckligt stora för att påkalla lagstiftarens uppmärksamhet och nödvändigöra en förändring i gällande lag i syfte att åtminstone något

begränsa och inskränka den öfver höfvan stora magt, som nu är tilldelad det förmögna fåtalet. Dessa missförhållanden synas ock blifva allt mera oroväckande. Särskildt har ju det magtegende fåtalet i de allra flesta af våra städer lyckats pålägga de skattdragande så dryga kommunalskattebördor, att de snart icke längre kunna bäras, för att icke tala om att flera stadskommuners skuldsättning växt med en onaturlig hastighet.

Någon ändring härutinnan synes icke vara möjlig att åstadkomma, så länge nuvarande bestämmelser om rösträtten fortfarande gälla; ty för närvarande är det, såsom statistiken öfver de olika kategorierna af röstberättigade utvisar, icke möjligt för de små röstegarne att utöfva något nämnvärdt inflytande på valen till städernas förtroendemän, på hvilka det ytterst beror att kommunernas utgifter växa i hastigare tempo än de skattdragandes förmåga att bära dem.

En förändring till det bättre måste alltså åstadkommas genom en förändring i grunderna för den kommunala rösträtten i städerna, i syfte att begränsa det förmögnare fåtalets röster så, att de mindre bemedlade kunna utöfva ett något större inflytande vid tillsättningen af städernas förtroendemän.

För närvarande gäller, att ingen eger utöfva rösträtt för större antal röster än som svarar emot en femtiondedel af stadens hela röstetal eller för högre röstetal än som svarar mot bevillning för 10,000 kronor, d. v. s. ingen får ega mer än högst 100 röster. En lämplig norm för en af behofvet påkallad ytterligare begränsning af sistnämnda röstetal har jag trott mig finna i den af riksdagsordningen stadgade census för valbarhet till Första Kammaren: fyratusen kronors årlig inkomst af kapital eller arbete. Om denna bevillningssiffra, hvilken berättigar till inval i vår Första Kammare, jemväl blefve det högsta belopp, för hvilket de kommunalt röstberättigade i stad finge utöfva rösträtt, synes mig emot den föreslagna begränsningen icke kunna med fog framställas någon anmärkning derom, att densamma skulle vara för radikal. Och jag vågar för den skull framställa om en begränsning af den kommunala rösträtten i stad derhän, att ingen må få utöfva rösträtt för högre röstetal än som svarar mot bevillning för 4,000 kronors inkomst, eller, med andra ord, att ingen röstegande må få rösta med mer än högst 40 röster.

På grund af hvad jag sålunda anført, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del beslutar, att § 12 mom. 2 i kongl. förordningen den 21 mars 1862 skall hafva följande förändrade lydelse:

Ej må någon kunna vid allmän rådstuga utöfva rösträtt för större antal röster, än som svarar emot en hundrededel af stadens hela röstetal efter röstlängden, eller i något fall för högre röstetal än det, som motsvarar bevillningen för fyra tusen kronors inkomst af kapital eller arbete.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 28 januari 1891.

Anton Hahn.

Uti förestående instämman:

Carl Palm.

A. F. Broström.

V. Vahlin. P. A. Romberg.

Christian Bülow.

S. J. Kardell.

P. Waldenström.

Edw. Svensson,

Karlskrona.

A. F. Liljeholm.

J. Persson.

Henrik Hedlund.

Adolf Aulin.
